

1 שער

השותפים בתהליך ההכנה לצה"ל

- ◀ **מבוא** _____ עמ' 18
- ◀ **תקציר חוזר המנכ"ל** _____ עמ' 19
- ◀ **משרד החינוך** _____ עמ' 22-24
 - מינהל חברה ונוער
 - שפ"י
 - היחידה לשוויון בין המינים
 - הפיקוח על החינוך הגופני והכנה לצה"ל
- ◀ **משרד הביטחון** _____ עמ' 25
 - אגף הביטחוני חברתי - יחידת הכנה לצה"ל וגדנ"ע
- ◀ **צה"ל** _____ עמ' 28
 - חיל החינוך והנוער - מערך מג"ן

מבוא

תוכנית ההכנה לצה"ל הינה תוכנית רב תחומית ושותפים בה הגורמים הבאים:
משרד החינוך, הרשויות המקומיות, בתי הספר, משרד הביטחון וצה"ל.

פירוט התוכניות והתפקידים של הרשויות המקומיות ושל בתי הספר מופיע בשערים 2 ו-3.

תקציר חוזר מנכ"ל: נכונות לשירות ומוכנות לצה"ל

עיקרי חוזר מנכ"ל תשס"ח 3 (ג) (את החוזר בשלמותו ניתן לקרוא באתר או"ח של משרד החינוך במאגר חוזרי מנכ"ל: <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Applications/Mankal/EtsMedorim/7/7-1/HoraotKeva/K-2008-3c-7-1-2.htm>)

- ▲ אוכלוסיית היעד: החוזר מתייחס אל כלל בני הנוער, במסגרות בית-ספריות וחוג-בית-ספריות, והתוכניות המוצעות בו נותנות מענה למגוון אוכלוסיות בני הנוער בחברה הישראלית.
- ▲ הפעילות בבתי הספר הינה בגדר חובה ובהתאם לסטנדרטים מוסכמים וברורים.
- ▲ יש לעסוק בנושא מתוך תפיסה הוליסטית הנותנת ביטוי לכל מסגרות החינוך הפורמליות והבלתי פורמליות ברשות המקומית.
- ▲ התוכנית החינוכית הינה תוכנית רב שלבית.
- ▲ האחריות הכוללת להפעלת התוכנית מוטלת על מינהל חברה ונוער במטה ובמחוזות, בשיתוף האגף לחינוך על-יסודי, המינהל לחינוך הדתי, שפי", הפיקוח על החינוך הגופני, האגף הביטחוני-החברתי במשרד הביטחון ומפקדת קצין חינוך ונוער ראשי בצה"ל.

היעד המרכזי המשותף למשרד החינוך, למשרד הביטחון ולצה"ל הוא הכנת כלל בני הנוער לצה"ל, על ידי חיזוק נכונותם ומוכנותם לשירות משמעותי ותורם, תוך הדגשת חשיבותו של המערך הלוחם.

בהתאם לחוק שירות הביטחון (נוסח משולב), התשמ"ו-1986 חלה על כל מיועד לשירות ביטחון חובת התייצבות על פי צו לרישום, לבדיקות ולגיוס לשירות ביטחון. לאור זאת התוכנית תחשוף בפני המתגייס את מגוון המסלולים הקיימים בצה"ל, המאפשרים לבני הנוער לשרת בלי לפגוע בהשקפת עולמם ובהתאמה לצורכי המערכת הצה"לית. בחינוך הממלכתי יציגו לבני הנוער את המסגרות הייחודיות העומדות לרשותם לפני השירות הצבאי כמסגרת להעצמה אישית להכשרתם לתפקידי מנהיגות, כגון המכינות הקדם-צבאיות והמסגרת של "שנת-שירות".

בחינוך הממלכתי דתי ידגישו לגבי הבנים את חשיבות השירות המשמעותי בצה"ל. כמו כן יוצג בפניהם גם השירות במסגרות הייחודיות העומדות לרשותם, ישיבות ההסדר והמכינות הקדם צבאיות. לגבי הבנות תודגש גם חשיבות השירות הלאומי המשמעותי והתורם. את בנות החינוך הדתי המעוניינות לשרת בצה"ל יכינו באופן פרטני.

מינהל חברה ונוער <http://noar.education.gov.il>

יישום ומעקב

רכז החינוך החברתי יגיש תוכנית בית ספרית להכנה לצה"ל למנהל בית הספר, ויהיה אחראי לביצועה. המנהל יגיש את התוכנית למפקח הכולל ולמפקח על החינוך החברתי-קהילתי כחלק מהתוכנית החינוכית של בית הספר. על המפקחים לאשר את התוכנית ולעקוב אחר ביצועה.

עקרונות להפעלת התוכנית

1. יש להפעיל תוכנית יזומה, המועברת באופן רציף לגילאי כיתות י'-י"ב.
2. התוכנית תשקף ראייה כוללת, המשלבת פעילויות של מערכת החינוך, משרד הביטחון וצה"ל.
3. התוכנית מחייבת רצף חינוכי בין המסגרות המרכזיות: בית הספר והרשות המקומית.
4. התוכנית תשלב הקניית ערכים, העברת מידע והקניית מיומנויות המכוונות לקראת השירות הצבאי.
5. התוכנית היא רב-תחומית, והיא מחייבת שיתוף פעולה בין הגורמים האלה: רכז החינוך החברתי-קהילתי, מחנך הכיתה, היועץ החינוכי, המורים לשלי"ח ולידיעת הארץ, המורה לחינוך גופני, מורים מקצועיים, רב בית הספר (בבתי הספר הממלכתיים-דתיים), רכזי תנועות הנוער, מנהלי מחלקות החינוך והנוער ברשויות המקומיות, האגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון, מדריכי נוער, מורות חיילות, חיילי נח"ל וגורמי צה"ל נוספים.

התהליך החינוכי

התהליך החינוכי מושתת על שלושה צירי פעולה השזורים זה בזה:

1. **ציר החינוך הערכי** בציר זה יודגשו המסרים האלה:
 - א. פעילות בצה"ל היא ביטוי למימוש החלטות הממשל במשטר דמוקרטי.
 - ב. בהתאם לחוק שירות החובה יש לפרט מחויבות לתרום כמיטב יכולתו בעת שירותו בצה"ל כדי להבטיח את השמירה על קיומה ועל ביטחונה של מדינת ישראל כחובה אזרחית ראשונה במעלה.
 - ג. השירות בצה"ל יתרום להזדהות הפרט עם עם ישראל ועם מדינת ישראל ולהמשכיות הקשר של העם לארצו.
 - ד. הפעלת התוכנית תפתח תחושת מודעות לחובת הציות לפקודות הצבא ולאחריות האישית של המשרת בצה"ל למעשיו, על בסיס של שיקול דעת ערכי ומוסרי.
 - ה. הפעלת התוכנית תקנה ערכים של שמירה על כבוד האדם, רעות, תמיכה ועזרה הדדית.
 - ו. התהליך החינוכי בבית הספר הדתי להעמקת האמונה ולקיום מצוות מדגיש את חובת השירות והתרומה למדינה. השירות מבטא את מימוש הזהות הדתית וערכי התורה שתלמידי החינוך הדתי התחנכו עליהם.
2. **ציר המידע** בציר זה יועבר מידע בנושאים האלה:
 - א. מדינת ישראל - אתגרי הביטחון; החברה הישראלית ומקומו של צה"ל בה.
 - ב. תהליך הגיוס ומסלולי השירות בצה"ל.

3. ציר ההתנסות וההסתגלות – ציר זה בנוי על התנסויות שונות של בני הנוער ועל עיבוד

החוויית לשם פיתוח יכולת הסתגלות

לקראת השירות הצבאי:

- א. התנסות בשגרת חיים צבאית במסגרת שבוע גדנ"ע בבסיסי הגדנ"ע, תוך התמודדות עם מרכיבי ההוויה הצבאית.
- ב. התנסות במסגרת ימי שדה, סיורים, מסעות וטיולים, קורסי מש"צים (מובילי שלי"ח צעירים) ופעילות מד"צים (מדריכים צעירים), וכן התנסות במסגרת מועצות התלמידים והנוער ובמסגרת תנועות הנוער.
- ג. התנסות במסגרת של פיתוח הכושר הגופני הכוללת מאמצים גופניים ומשימות גופניות אישיות וקבוצתיות והבנת תהליכי האימון.
- ד. עיבוד ההתנסויות מההיבטים הרגשיים והחברתיים שיועלו במסגרת דיונים ושיחות קבוצתיות בעקבות ההתנסויות השונות.

התוכנית כרצף חינוכי

הכנתם של בני הנוער לקראת שירות משמעותי מחייבת רצף חינוכי המאפשר ראייה כוללת של בני הנוער במסגרות המרכזיות – בית הספר ומסגרות חינוכיות ברשות המקומית:

1. בית הספר

- א. חובה על בית הספר לוודא את ביצועה של התוכנית "נכונות לשירות ומוכנות לצה"ל".
- ב. המנהל אחראי למינוי הרכז החברתי-קהילתי כאחראי ומרכז התוכנית, ועל המנהל לוודא שהרכז הוכשר לתפקיד.
- ג. המנהל אחראי להגשת התוכנית הבית-ספרית לאישור המפקח על החינוך החברתי-קהילתי במחוז ולמפקח הכולל. התוכנית המוצעת תהיה חלק בלתי נפרד מתוכנית העבודה הבית-ספרית המוגשת למפקח הכולל.
- ד. התוכנית הבית-ספרית תיבנה לאור נתוני הגיוס הבית-ספריים (שיוצגו על ידי המערכת הצבאית) ולאור עמדות בני הנוער כלפי השירות בצה"ל, ותותאם לשלבי הגיוס של בני הנוער מול המערכת הצבאית.
- ה. על התוכנית לשלב מרכיבים משלושת צירי התהליך החינוכי (ערכים, מידע והסתגלות).
- ו. התוכנית תופעל במסגרת השעות השבועיות המיועדות לשעות מחנך, לחינוך גופני, לשלי"ח וידיעת הארץ ולטיול השנתי.

2. הרשות המקומית

התוכנית הרשותית להכנה לצה"ל תיבנה לאור נתוני הגיוס הרשותיים (שיועברו על ידי המערכת הצבאית), ותרכז את פעילות ההכנה לצה"ל הן במערכת הבית-ספרית והן ברשות המקומית.

מינהל חברה ונוער - תוכניות ותפקידים בנושא ההכנה לצה"ל

משרד החינוך מחייב להפעיל תוכנית חינוכית רב-שלבית המיועדת להכין את בני הנוער לקראת שירותם בצה"ל, והאחריות הכוללת להפעלת התוכנית מוטלת על מינהל חברה ונוער (מינהל ח"ן).

הדגשים בעבודה החינוכית הכוללת אשר הציב לעצמו מינהל ח"ן כוללים ברובם את מטרות תוכנית ההכנה לצה"ל: טיפוח הזהות היהודית והציונית, הכשרת בני הנוער להיותם אזרחים פעילים ומעורבים, טיפוח מנהיגות ועידוד בני הנוער לקראת שירות משמעותי בצה"ל.

מינהל ח"ן באמצעות בעלי תפקידים שונים מסייע בתכנון, יישום והובלת התוכניות.

בעלי התפקידים במינהל ח"ן והקשורים למינהל:

במחוז: מפקחי חינוך חברתי-קהילתי, מפקחי שלי"ח, מפקחי קידום נוער ומנהלי מרכזי ההדרכה המחוזיים

ברשות: מנהלי יחידות הנוער, מנהלי יחידות קידום נוער.

בבית הספר: רכזי החינוך החברתי, מורי שלי"ח, מחנכים.

בעלי התפקידים הנ"ל שותפים ומעורבים בכל הנושאים המופיעים באוגדן.

□ הצעות לתכנון הנושא בראייה מערכתית וכן מבחר הפעולות ניתן למצוא באתר מינהל חברה ונוער: <http://noar.education.gov.il>

ובמרכזי ההדרכה במחוזות:

צפון - 04-9958059

חיפה - 04-8851993

מרכז - 03-9180807

תל אביב - 03-9180825

ירושלים - 02-5601142

דרום - 08-6209928

דרוזי - 04-9575373

השירות הפסיכולוגי ייעוצי - תוכניות ותפקידים בנושא ההכנה לצה"ל

השירות הפסיכולוגי-ייעוצי (שפ"י) מעניק שירותים פסיכולוגיים ושירותי ייעוץ חינוכי לתלמידים, להורים ולאנשי החינוך העובדים במערכת להתמודדות מיטבית בשלבי הגיל השונים ועם המשימות ההתפתחותיות השונות.

עבודת שפ"י בנושא ההכנה לצה"ל מתמקדת בשני תחומים עיקריים:

1. **הסתגלות** למצב החיים החדש, אימון בכישורי חיים ומיומנויות התמודדות.
2. **שילוב הורים** בפעילויות השונות כדי לחזק את מקומם כהורים תומכים אבל לא מתערבים בשלב זה של חיי ילדיהם.

בעלי התפקידים בשפ"י העומדים לרשות צוותי בתי הספר והתלמידים לסיוע ולתמיכה הם: היועצות בבתי הספר, היועצות הבכירות במחוזות, תחנות השירותים הפסיכולוגיים החינוכיים ברשויות המקומיות ומטה שפ"י במשרד החינוך.

ידע תיאורטי וחומרי הדרכה ניתן למצוא באתר שפ"ינט: www.education.gov.il □

היחידה לשוויון בין המינים בחינוך

היחידה לשוויון בין המינים בחינוך פועלת במטרה להשפיע על חינוכם של בנים ובנות, לסעת בהם את ההכרה ביכולתם, לסייע להם לממש את כישוריהם ולקדם יחסים בין המינים המושתתים על שוויון, כבוד והערכה הדדית.

פעולות היחידה מתחילות כבר מגיל הגן ומלוות את התלמידות והתלמידים לאורך כל מערכת החינוך. במקביל, מפעילה היחידה גם תוכניות השתלמות למורים ולמורות בתחום המיגדר וקידום השוויון בין המינים.

הגיוס לצבא מהווה שלב התפתחות ישיר, הממשיך את הלימודים במערכת החינוך. תקופת השירות בצבא הינה שלב התפתחותי, שבבסיסו פיתוח ערכים חשובים, ביניהם: אחריות, מקצועיות, מנהיגות ועוד. מיצוי ההזדמנויות שמעניק הצבא, והתאמה נכונה של התפקיד הצבאי יכולים להציב אתגרים חדשים ומשמעותיים לכל מתגייס ומתגייסת.

בשנים האחרונות גובשה בצה"ל התפיסה שלפיה מיצוי כוח האדם הנשי נעשה באופן ענייני, בהתאם ליכולותיהן וכישוריהן של החיילות ולא על פי מיגדר. מדיניות זו עומדת בבסיס השינוי שעבר הצבא בכתיחת תפקידים צבאיים רבים לחיילות, תפקידים שעד לפני מספר שנים היו סגורים בפניהן.

היחידה לשוויון בין המינים בחינוך, בשיתוף עם היווה"ן (יועצת הרמטכ"ל לענייני נשים), מקיימת מפגשים בבתי הספר התיכוניים שמטרתם להעניק לתלמידות הכוונה לגבי המקצועות הצה"ליים הפתוחים לפניהן.

בנוסף לכך יכולות המלש"ביות לקבל הסבר מקיף אודות שירות הנשים בצה"ל בחוברת מיוחדת שהוצאה על ידי היחידה. את החוברת ניתן לקבל באמצעות רכזות היחידה או באתר היחידה לשוויון בין המינים: <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/UNITS/Shivion>.

מינהל חברה ונוער <http://noar.education.gov.il>

הפיקוח על החינוך הגופני והכנה לצה"ל

כושר גופני גבוה הוא מרכיב חשוב ביותר בהצלחתו של החייל להתמודד עם המאמצים הפיזיים הנדרשים ממנו במסגרת שירותו בצה"ל.

אחת המטרות המרכזיות בהוראת החינוך הגופני בחטיבה העליונה היא טיפוח הכושר הגופני. מסגרת שיעורי החינוך הגופני באה להכשיר את התלמיד להתמודד עם הדרישות הגופניות והפיזיות בשירותו הצבאי, להקנות לו ידע עיוני ותיאורטי על התהליכים המתרחשים בגוף בזמן פעילות גופנית, לפתח את כושרו הגופני לקראת גיוסו לצה"ל וללמדו כיצד לטפח את כושרו הגופני באופן עצמאי ולאורך זמן, תוך פיתוח אחריות אישית לשמירה על כושרו ובריאותו לקראת גיוסו לצה"ל בטווח הקצר והארוך ובמהלך חייו כבוגר.

בכל מהלך הלימודים, בכיתות י'-י"ב, מוקדשת יחידת לימוד חובה לנושא "עקרונות הכושר הגופני", ובה לומדים התלמידים לטפח את כושרם הגופני ולהכין תוכנית אימון אישית.

את תוכנית הלימודים בחינוך הגופני לכיתות י'-י"ב אפשר למצוא באתר הפיקוח על החינוך הגופני - www.education.gov.il/pe. התוכנית כוללת מודל ליחידת הוראה בנושא "כושר גופני" לכיתות י'-י"ב.

משרד הביטחון - האגף הביטחוני חברתי

יחידת הכנה לצה"ל וגדנ"ע

יחידת הכנה לצה"ל באגף הביטחוני חברתי גיבשה סל פעילות שייעודו הנעת תהליך ההזדהות, הנכונות והמוכנות של הנוער בארץ לתרומה לחברה ולשירות משמעותי בצה"ל.

מטרה

הגברת המוטיבציה בקרב בני הנוער בארץ לשירות משמעותי ותורם בצה"ל לקראת גיוסם, תוך כדי תיאום עם כלל הגופים העוסקים בדבר.

תוכניות היחידה

☐ בכיתה י"א - שלב הנכונות לשירות:

- סדנה "לקראת שירות".

- שבוע גדנ"ע (ראו שער 3).

☐ בכיתה י"ב - שלב המוכנות לשירות:

- ימי פעילות "בעקבות לוחמים".

☐ פעילויות נוספות לחיזוק בתי ספר (כיתות י"א, י"ב):

- סדנאות לתלמידי י"ב.

- ליווי צוות בית הספר והתלמידים על ידי קצין בכיר במיל' לצורך פתרון בעיות והעצמה.

- ליווי בנות דתיות לגיוס ושירות בצה"ל (אלומה - ראו שער 2).

סדנה "לקראת שירות"

כללי:

הפרויקט נועד להפגיש תלמידי כיתות י"א בתיכון עם מפקדים בכירים פורשי צה"ל.

המפגש של התלמידים עם המפקדים, המכירים היטב את המערכת הצבאית, נועד להגביר את המוטיבציה בקרב התלמידים לשירות משמעותי בצה"ל ולסייע להם להפיג את החששות מפניו.

המטרות:

- ☐ עיצוב ראייתם של התלמידים את השירות הצבאי כזכות ולא רק כחובה, כהזדמנות לתרומה ולהתפתחות אישית, כתקופה המזמנת התנסויות חשובות ומשמעותיות בחייהם.
- ☐ הבנת ייעוד צה"ל, תפקידיו והערכים שעליהם מבוססת פעילותו של צה"ל.
- ☐ הבנת השפעתו של צה"ל והשירות הצבאי הן על חייהם כפרטים והן על החברה הישראלית כולה.
- ☐ יצירת שיח פתוח בין התלמידים לבין המנחה, בו הם יוכלו להביע את חששותיהם ותקוותיהם לגבי השירות הצבאי, בסביבה תומכת.
- ☐ מפגש עם מנחה המהווה מודל לשירות צבאי מוצלח ומשמעותי.

היחידות המועברות בסדנה:

- ☐ פתיחה והיכרות.
- ☐ אני וצה"ל – העלאת ציפיות, קשיים, מחשבות ועמדות לקראת גיוס.
- ☐ ערכי צה"ל – סרטונים, ייעוד צה"ל, ערכי צה"ל.
- ☐ צבא וחברה – מרכזיות צה"ל בחברה הישראלית.
- ☐ לקראת שירות – הזכות שבשירות משמעותי בצה"ל.
- ☐ סיכום + משוּב – חשיבות תהליך ההכנה האישי, הפניה למקורות ידע נוספים.

ימי פעילות "בעקבות לוחמים"

פעילות שיא הכוללת את הכרת הארץ ונופיה תוך לימוד מורשת הקרב ברמת הגולן ומפגש חוויתי אישי עם חיילי צה"ל, ביקור באתרי מורשת קרב ומתן עזות מפי לוחמים בשטח, תצוגת אמצעי לחימה, תצוגת אש, עצרת חגיגית מסכמת בהשתתפות אישיות בכירה ולהקה צבאית.

המטרה:

הגברת המוטיבציה בקרב בני הנוער לשירות בצה"ל תוך לימוד מורשת הקרב במספר אתרים, אהבת הארץ וחשיפת התלמידים לחילות צה"ל השונים.

פריסה:

האירוע יתקיים במספר מוקדים בארץ – רמת הגולן, צאלים, אילת והערבה.
פרסום המיקום והמועדים יועבר לכלל בתי הספר.

סדנאות לתלמידי י"ב

☐ המטרה:

הגברת המוטיבציה, הנכונות והמוכנות לשירות משמעותי.

☐ קהל היעד:

תלמידי י"ב בבתי הספר שנבחרו.

☐ אופן הפעילות:

צוות מנחי סדנאות "לקראת שירות" ינחו סדנאות לתלמידי י"ב. ארבעה מפגשים בני שעתיים וחצי כל אחד.

ליווי בית הספר על ידי קצין בביר

☐ המטרה:

ליווי תלמידים בתהליך הגיוס לצה"ל, פתרון בעיות והעצמה.

☐ קהל היעד:

תלמידי י"א, י"ב.

☐ מרכיבי הפעילות:

- תיאום ציפיות, איתור צרכים.
- טיפול פרטני במלש"בים מול המערכת הצבאית - לשכת גיוס, מיט"ב.
- בניית סביבה תומכת ערכים ומעודדת לגיוס.
- סיוע למנהל המוסד בנושא הגיוס לצה"ל.
- בניית אירועי שיא שכבתיים - מודל צו התייצבות, ערבי הורים, קשר מול גורמי משרד החינוך וכיו"ב.

☐ אופן הפעילות:

- הקצין המלווה יהיה מצוות מנחים שהוכשר למשימה.
- הפעילות כוללת 25 מפגשים בני שעתיים, פעם בשבוע, בחודשים ספטמבר עד אפריל (לא כולל חגים ובגרויות).

◀ דרכי התקשרות:

משרד - 03-6084523/55

◀ רכזי הכנה לצה"ל:

050-6298887	-	צפון
050-6298890	-	מרכז וירושלים
050-6298897	-	ת"א וגוש דן
050-6298884	-	דרום

◀ מען למכתבים:

האגף הביטחוני-חברתי, משרד הביטחון, הקריה, תל אביב, 61909.

מינהל חברה ונוער <http://noar.education.gov.il>

צה"ל - חיל החינוך והנוער - מערך מג"ן

1. ייעוד מערך מג"ן:

א. מערך מג"ן (מקא"ם, מורות חיילות, גדנ"ע ונח"ל) מהווה את הגוף הצה"לי המרכזי בצה"ל בקשרי צבא - חברה. מערך מג"ן פועל בתחום החינוכי-ערכי בדגש על הכנה לצה"ל, תמיכה בעולים חדשים וחיזוקם, הקניית השכלה, סיוע לאוכלוסיות ייחודיות להשתלב בשירות הצבאי והכנתם לחיים האזרחיים, בשגרה ובחירום.

ב. היקף המשימות מגוון ומשקף באופן מובהק את הקשר בין צה"ל לחברה הישראלית מעצם היותו צבא העם.

ג. תמורות ומגמות חברתיות החלות על החברה הישראלית, כגון פערים חברתיים והשפעתם, נכונות לשירות צבאי, קליטת עלייה וכדומה, מהוות כר עשייה נרחב למפקדי המערך וחייליו כחלק מפעילות חיל החינוך והנוער.

ד. על מנת להשיג את ייעודו בתחום ההכנה לצה"ל, פועל מערך מג"ן בשלושה מרחבים: צפון, מרכז ודרום (הכוללים בתוכם שלושה בסיסי גדנ"ע). המרחבים פועלים במסגרות חינוכיות בתוך הקהילה באמצעות מדריכי נוער במרחב ובבסיס, מורות חיילות וחיילי נח"ל בפרק משימה.

פעילות מדריכי הנוער - עבודת המד"ן מתבצעת במספר מסגרות במקביל, תוך כדי יצירת קשרים בינאישיים לביצוע תהליך עבודה פרטני ממוקד עם המלש"בים. תפקידו של המד"ן מתמקד באיתור וליווי אישי של המלש"ב לאור תהליך הגיוס והקניית מידע רלוונטי בהתאם לצומתי ההכרעה לשם קבלת החלטות מיטבית. כמו כן, המד"ן מהווה גורם מתווך בין המערכת הצבאית לאזרחית.

פעילות חיילי הנח"ל בפרק משימה - פעילות חיילי הנח"ל מתמקדת בעבודה עם בני נוער גילאי כיתות ז'-י"ב. הפעילות מתמקדת בהעברת תכנים ערכיים-חינוכיים, בהובלת קבוצות מנהיגות, העברת תוכני ההכנה לצה"ל (בשכבות י"א-י"ב), ליווי מועצות תלמידים, סיוע לימודי למניעת נשירה וכדומה.

פעילות מורות חיילות - תפקידן הוא להוות כוח סיוע למשימות הוראה במשרד החינוך, במסגרות אזרחיות, בדגש על יישובי פריפריה. המורות החיילות עובדות עם ילדים ובני נוער גילאי כיתות א'-י"ב, בחלוקה לעשרה מסלולי עיסוק שונים (חינוך משלים, פנימיות, שמע, קליטת עלייה, מסלולי טבע, מועדוניות יום, תרבות תורנית וכדומה) ומשולבות בהעברת תוכני ההכנה לצה"ל.

2. מבנה מערך מג"ן:

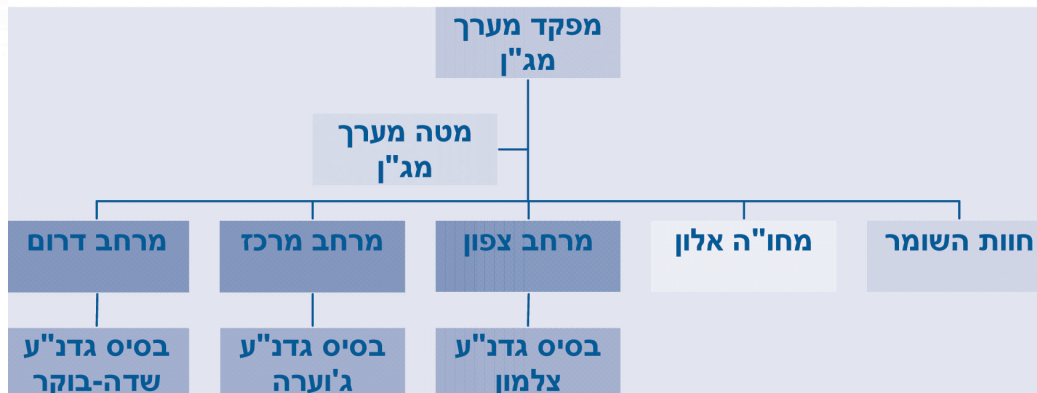
א. מערך מג"ן מכיל חמש יחידות מרכזיות: חוות השומר, מחו"ה (מרכז חינוך והשכלה) אלון, מרחב צפון, מרחב מרכז ומרחב דרום.

ב. להלן הייעוד המרכזי של היחידות:

חוות השומר – מהווה בסיס טירונים ייחודי להכשרת חיילי המקא"ם (מרכז קידום אוכלוסיות מיוחדות) בפרט וחיילים מאוכלוסיות בעלות קשיי הסתגלות בכלל, תוך הכנתם לשירות מיטבי בצה"ל.

מחו"ה אלון – מהווה בסיס להכשרת חיילים מאוכלוסיות ייחודיות ומגוונות תוך מתן כלים לשילובם בשירות מיטבי ומשמעותי בצה"ל (הקניית שפה, השלמת השכלה – 10-12 שנות לימוד וכדומה).

מרחבים (צפון, מרכז ודרום) – מהווים סמכות מקצועית וביצועית בחיזוק הנכונות והמוכנות של בני הנוער לשירות משמעותי בצה"ל, תוך תרומה ואחריות כלפי הקהילה בה הם פועלים. במסגרת פעילות המרחב ישנם שלושה בסיסי גדנ"ע: צלמון במרחב צפון, ג'וערה במרחב מרכז ושדה-בוקר במרחב דרום.

3. תוכנית ההכנה לצה"ל:

- א. ייעוד תוכנית ההכנה לצה"ל הוא לסייע במאמץ הכולל לחיזוק נכונותם ומוכנותם של בני הנוער לשירות משמעותי ולהעלאת שיעורי הגיוס לצה"ל, תוך הדגשת חשיבותו של המערך הלוחם.
- ב. תוכנית ההכנה לצה"ל מותאמת לצורכי המערכת הצבאית ולמגמות חברתיות וזאת במטרה ליצור ולחזק עמדות חיוביות כלפי השירות הצבאי ולהבטיח את מימושן לאורך התהליך.
- ג. תוכנית ההכנה לצה"ל משפיעה בשני מישורים מרכזיים:
 - ☐ המלש"ב, כפרט הנמצא במיקוד תוכנית ההכנה לצה"ל.
 - ☐ סביבה תומכת (הורים, מחנכים, מנהלי בתי ספר וכדומה).
- ד. התוכנית משלבת השפעה על שלושה מרכיבי עמדה:
 - ☐ מרכיב קוגניטיבי.
 - ☐ מרכיב רגשי.
 - ☐ מרכיב התנהגותי.
- ה. השותפים המרכזיים בתוכנית ההכנה לצה"ל הם: משרד החינוך, האגף הביטחוני-חברתי, צה"ל (אכ"א, מיטב, מנט"ם ומפקדי צה"ל), ראשי רשויות, תנועות וארגוני נוער, קרנות פילנטרופיות וכדומה.

4. היקפי פעילות בתחום ההכנה לצה"ל:

- מערך מג"ן פועל ברוב הרשויות ברחבי הארץ.
- חיילי מערך מג"ן משרתים במאות מוסדות חינוך פורמאליים (בכיתות י'–י"ב).
- המערך מפעיל תשתית רחבת היקף של מורות חיילות, מדריכי נוער במרחב ובסיס וגרעיני נח"ל, ומוכן לפעולה גם בשעת חירום.